

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Наталія Казакова

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, вулиця Проскурівського Підпілля, 139, Хмельницький, Хмельницька область, 29013, natvikt@ukr.net

ORCID: 0000-0003-0619-8663

Наталія Сівак

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, вулиця Проскурівського Підпілля, 139, Хмельницький, Хмельницька область, 29013, natali.sivak76@gmail.com

ORCID: 0000-0003-2605-1781

Станіслав Рахміль

молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу проблем інформаційно-психологічного протидіяння науково-дослідного управління інформаційно-психологічних, військово-технічних досліджень Науково-дослідного центру, м. Київ, Україна, вулиця Михайла Ломоносова, 81, Київ, 03680, rakhmilstanislav@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1637-7649

Ірина Дубровіна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, науковий співробітник Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського, 02000, м. Київ, вул. Пирогова, 9, iradubrovina@ukr.net

ORCID: 0000-0002-6676-4789

У статті розглядаються форми та методи дистанційного навчання, підходи до організації інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу. Досліджено шляхи розвитку інформаційно-комунікативної компетентності студентів у просторі вищої освіти, демонструється значення інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів для вирішення завдань цифрової освіти. Проаналізовано доцільність та ефективність методично вмотивованого використання інформаційних засобів навчання з метою цифрової медіаграмотності здобувачів вищої освіти. Актуальність статті полягає у виявленні потреб здобувачів вищої освіти, визначенні тенденцій щодо використання цифрових інструментів. У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що розвиток інформаційно-комунікативної компетентності студентів передбачає реалізацію таких умов: забезпечення системи якості освіти на основі ефективного управління і продуктивного освітнього процесу; створення комп'ютерно-орієнтованого освітнього середовища закладу освіти, наповнення його якісним контентом, підготовка студентів до освітньої діяльності в комп'ютерно-орієнтованому освітньому середовищі закладу, орієнтація змісту освітньої діяльності на індивідуальні професійні потреби і запити студентів, стимулювання творчої, дослідницької та групової, командної роботи, використання рефлексивних практик. Організація вільного доступу до освітнього контенту комп'ютерно орієнтованого освітнього середовища, формування готовності до освітньої діяльності в ньому передбачає ґрунтовне розуміння та знання здобувачами освіти ролі та можливостей технологій інформаційного суспільства в соціальному житті, професійній діяльності; поєднанні традиційних інструментів навчання з мережними, усвідомлення їхньої цінності; розуміння ризиків освітнього процесу в онлайн-режимі, визначення технічних проблем у процесі використання цифрових пристроїв і застосунків у комп'ютерно-орієнтованому освітньому середовищі.

Ключові слова: дистанційна освіта, інформаційні технології, інформаційно-комунікативна компетентність, освітні платформи, міжнародні програми, медіаграмотність.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційно-комунікативної компетентності студентів є одним з важливих завдань вищої освіти, що пов'язані з викликами сучасного інформаційного

суспільства та мобільними технологічними процесами. Ця проблематика передбачає готовність здобувачів освіти до використання новітніх цифрових засобів навчання, уміння створювати інно-

ваційне інформаційно-освітнє середовище для формування загальних та фахових компетентностей у майбутній професії. Інформаційні засоби освіти впливають на розвиток професійної сфери та реалізації на ринку праці. Новий формат дистанційного навчання потребує інтерактивної підтримки для розвитку інформаційно-комунікативної компетентності учасників освітнього процесу. Адже дистанційна освіта вимагає практичної орієнтації та створення взаємодії з передачею інформації у синхронному та асинхронному режимі взаємодії. У зв'язку з цим розробка методичної системи формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів стає завданням модернізації та інформатизації вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Необхідність забезпечення цифровізації освіти висвітлено у наукових працях вчених, які стосуються проблем філософії освіти (В. Андрущенко, Б. Гершунський, І. Зязюн, В. Кремень та ін.), психологічної та педагогічної наук (Б. Ананьєв, А. Алексюк, Ю. Бабанський, О. Бондарчук, Л. Виготський, Н. Кузьміна, А. Кузьмінський, І. Малафіїк та ін.), теорії педагогічних систем (В. Володько, В. Плахотник та ін.), психолого-педагогічних засад професійної підготовки здобувачів у системі вищої освіти (О. Антонова, С. Вітвицька, О. Дубасенюк, М. Левківський та ін.), основних положень компетентнісного підходу (Н. Бібік, І. Зимня, О. Овчарук, О. Пометун та ін.), застосування інформаційно-комунікативних засобів в освіті, організації дистанційного навчання (В. Биков, С. Горобець, М. Жалдак, К. Колос, В. Кухаренко, С. Раков, О. Самойленко, О. Співаковський та ін.). Значна увага науковців (Т. Бодненко, Й. Петрович, Г. Славко, Ю. Триус) приділена розв'язанню проблеми формування й розвитку структури інформаційної компетентності здобувачів вищої освіти.

Метою статті є дослідження особливостей розвитку інформаційно-комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти засобами дистанційної освіти.

Виклад основного матеріалу. Для забезпечення розвитку інформаційно-комунікативної компетентності студентів в Українській системі вищої освіти активно упроваджуються міжнародні програми ECDL/ICDL, Intel «Навчання для майбутнього», Microsoft «Партнерство в навчанні» та «Teach-it.net», що реалізуються в рамках відповідних державних програм («Національна програма інформатизації», «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці»).

Практика упровадження міжнародних програм (ECDL/ICDL, INTEL, Microsoft) довела, що вони не повною мірою задовольняють потреби освітньої галузі. Це зумовлено тим, що означені програми мають недостатній психолого-педагогічний супровід (ECDL/ICDL, Microsoft «Цифрові технології») або базуються на конкретній методиці використання ІКТ (Intel «Навчання для майбутнього» – метод проектів, Microsoft «Учителі в онлайн» – хмарні технології). Крім того, недоліком є те, що студенту з незначним досвідом використання ІКТ складно навчатися відповідно до вимог цих програм. Актуальним для розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності студентів в умовах дистанційної освіти є курс, розроблений Н. Морзе в рамках програми Microsoft «Партнерство в навчанні». Це має значний вплив на якість знань і умінь та ефективність освітнього процесу. Характерними рисами програми «Teach-it.net» є визначеність структури інформаційно-комунікаційної компетентності майбутнього викладача; зміст освітньої діяльності безпосередньо пов'язаний із використанням ІКТ у його професійній діяльності, водночас він містить базові знання щодо користування ІКТ; модульність освітньої діяльності та форма проведення дає змогу вибрати кожному викладачу індивідуальний план роботи; обов'язкова сертифікація, що враховується в системі наукової активності студентів, стимулює їх до кращого засвоєння навчального матеріалу. Зазначене позитивно виділяє програму «Teachit.net» серед інших, проте сьогодні діяльність цієї програми згорнута на території України.

Висвітлення особливостей розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх працівників у системі вищої освіти зумовлює необхідність розгляду досвіду діяльності міжнародних організацій щодо розроблення й упровадження стандартів цифрової, інформаційно-комунікаційної компетентності. Інформаційне навантаження дистанційної освіти спонукає студентів до оперування цифровим інструментарієм (тестові та різномірні вправи, анкети, діаграми під час роботи над науковим дослідженням) [2, с.128].

На думку Т. Мельник, Г. Волочкової, актуальним є для формування інформаційно-комунікативної компетентності використання інформаційної оболонки LMC MOODLE, поряд з іншими системами: Zoom, Skype, Google Classroom Meet [3, с.107].

У процесі наукового пошуку з'ясовано, що у 2008 році ЮНЕСКО опублікувало стандарти

інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів і наголосило на взаємозв'язку між використанням ІКТ, реформою освіти та економічним ростом держави на основі трьох підходів (технологічна грамотність, поглиблення знань, створення знань). Погляди на взаємозв'язок між технологією і освітою та пропозиції щодо формування цифрових компетентностей студентів відображено у цифровій рамці компетентностей (Digital Competence Framework for Citizens) 2013 року, в основі якої визначено п'ять областей та 21 компетенцію, які включають і поняття цифрової грамотності. У 2018 році на основі обміну досвідом студентів різних країн Європи опубліковано останню версію відкритих консультацій, в яких наведено 38 практик упровадження DigComp.

Європейською комісією оновлено рамку цифрової компетентності до версії DigComp 2.0 (2016 рік), DigComp 2.1 (2017 рік), яка на сьогодні є одним з останніх європейських сучасних стратегічних документів, розроблених європейською спільнотою країн. Освітні стандарти в цих документах представлено як систему компетентностей, що відповідають певним областям та визначають знання, вміння, ставлення за кожною з них, наведено приклади використання для досягнення різних цілей та визначено рівні оволодіння ними. На міжнародному та національному рівнях було розроблено низку механізмів, інструментів самооцінки та навчальних програм для опису аспектів цифрової компетентності для вчителів, а також матеріалів, які мають допомогти оцінити цифрову компетентність студента, визначити його потреби у навчанні та запропонувати траєкторію розвитку навичок. На основі аналізу та порівняння різноманітних практик та документів DigComp для всіх громадян у 2017 році розроблено європейську основу для визначення цифрової компетентності фахівців (DigCompEdu). DigCompEdu є науково обґрунтованою базою даних, яка допомагає керувати політикою і може бути безпосередньо адаптована до реалізації регіональних та національних інструментів і навчальних програм.

Основні тенденції розвитку цифрової, інформаційно-комунікаційної компетентності здобувачів на міжнародному рівні: виокремлення загальних рамкових документів, якими керуються розвинені європейські системи освіти; уніфікація вимог до цифрової компетентності та розроблення національних вимог на їх основі; поява незалежних центрів оцінювання професійних

компетентностей вчителя, що дотичні до міжнародних організацій та великих корпорацій (наприклад INTEL, MICROSOFT та ін.); розроблення та впровадження міжнародних та національних програм і проєктів, пов'язаних з цифровим порядком денним для Європи, що передбачають створення інструментів для оцінювання цифрових навичок та компетентностей освітян тощо.

Зокрема визначаємо таку методологічну основу дослідження проблеми розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності студентів на філософському рівні: наукова теорія пізнання; закони та категорії діалектики – закон єдності і боротьби протилежностей, відповідно до якого процес навчання слухачів і формування в них певних якостей є складним, суперечливим; закон переходу кількісних змін у якісні, оскільки збільшення педагогічних впливів неодмінно зумовлює поліпшення їх якості; положення про взаємозалежність освітньо-інформаційного процесу від соціально-економічного та політичного розвитку суспільства, культурних особливостей людей; теорія системного аналізу, теорія розвитку інформаційного суспільства, які застосовуються для систематизації, узагальнення теоретичних положень щодо розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності студентів; філософські положення, що розкривають багатоаспектну природу діяльності, необхідність вивчення явища в його зв'язках і взаємодії з іншими явищами, у його розвитку тощо.

На загальнонауковому рівні методології виділяємо системний, структурно-функціональний, діяльнісний, інтеграційний підходи. На основі системного підходу в межах нашого дослідження розглядаємо як систему і як один з етапів неперервної освіти, що має забезпечити розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності студентів. Застосування структурно-функціонального підходу передбачає визначення структури досліджуваної компетентності освітян та встановлення взаємозв'язків між її критеріями та їхньої ролі (функцій); зв'язків досліджуваної системи з іншими системами; рівня розвитку системи та її складових елементів; з'ясування міри цілісності системи й тенденцій її розвитку тощо.

Діяльнісний підхід передбачає організацію діяльності майбутнього педагога у процесі підвищення кваліфікації (курси і міжкурсовий період), у якій він був би активним у пізнанні, своєму особистісному розвитку тощо. Інтегративний підхід передбачає синтез різних методологічних підходів, використовуваних для дослідження

й розв'язання визначеної проблеми як окремих засобів пізнання.

На конкретно-науковому рівні методології, з огляду на те, що предметом дослідження є умови розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності здобувачів вищої освіти виділяємо аксіологічний, особистісно зорієнтований, компетентнісний, середовищний підходи. Застосування компетентнісного підходу акцентуватиме увагу на необхідності розвитку в студентів здатності практично діяти в конкретних змінних професійних ситуаціях, серед них і пов'язаних із застосуванням цифрового контенту. Освітні цифрові технології дозволяють зробити процес навчання цікавим та насиченим, індивідуальним та диференційованим. Таким заняттям притаманні адаптивність та поєднання індивідуальної та колективної роботи. Дистанційна освіта уможливує отримання миттєвого зворотного зв'язку, покращує ефективність управління освітнім процесом, оволодіння цифровими знаннями та навичками.

На основі результатів дослідження П. Сікорського диференціацію навчання можна розглядати як поділ тих, хто навчається, на різні типологічні групи за певними критеріями (особистими – за досвідом, рівнем підготовки тощо або загальними – профілем, спеціальністю) й адаптація до цих груп критеріїв навчання (змісту, методів, форм) для досягнення оптимального розвитку професійних компетентностей [5, с. 78]. Оскільки досвід у галузі інформаційно-комунікаційних технологій швидкоплинний, то це змушує викладача самостійно планувати освітній процес, визначати його потреби й формулювати цілі, навчальна діяльність при цьому зводиться до технології передавання знань, формування умінь студентів.

Викладач зобов'язаний створити неформальний психологічний клімат навчання, що базується на взаємоповазі та спільній діяльності, включаючи спільну оцінку програми навчання, що дасть змогу її ефективного коригування в майбутньому. Використання цих принципів дасть змогу ефективно розвивати інформаційно-комунікаційну компетентність студентів, оскільки кожен із них, вибираючи самостійно зміст навчання через вибіркові дисципліни зможе сформувати банк інформаційних знань, умінь, навичок.

Зміст та матеріали з формування інформаційного кейсу для студентів має містити обов'язкове розв'язання проблемних ситуацій засобами ІКТ-інструментів, наприклад: доведення власної

думки, зіставлення фактів, створення доповідей та відео-роликів, презентаційні буклети освітньо-професійних програм. Технологічна основа дистанційної освіти вимагає від викладача спеціальних знань і умінь, застосування методів активізації співпраці, дозування обсягу інформаційного потоку.

Як зазначає С. Розсохач, «у сучасному суспільстві мета і задачі медіаосвіти розглядаються достатньо широко: допомагати людині в творчих пошуках особистої суті, знайти, розвинути його потенційні особливості і вподобання» [4, с.111].

Забезпечення різного змісту, методів і форм організації процесу навчання здійснюється для того, щоб забезпечити оптимальний розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності, тобто диференціація навчання має оптимізувати цей процес. Тому вважаємо, що диференційований підхід в організації освітнього процесу – це дидактичний принцип, який передбачає врахування викладачем індивідуальних особливостей кожного студента, зокрема його суб'єктивного досвіду, напряму підготовки для створення оптимальних умов розвитку професійних компетентностей фахівця.

Рівень розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності студентів впливає на готовність до майбутньої професійної діяльності в комп'ютерно-орієнтованому освітньому середовищі закладу вищої освіти, створення необхідного дидактичного забезпечення та навченого освітянського персоналу.

Ефективно зарекомендували себе електронні соціальні мережі у навчанні: організація вільного доступу до освітнього контенту; орієнтація змісту пізнавальної діяльності на індивідуальні потреби та особистісні характеристики здобувачів освіти; урахування соціального запиту під час навчання; стимулювання творчої, дослідницької та групової форм роботи; застосування інноваційних технологій і форм навчання; використання рефлексивних практик; орієнтація на інтерактивні форми взаємодії з домінуванням активності здобувачів освіти [4, с. 69].

Ефективне управління цифрового процесу передбачає розвиток навичок, що є складовими інформаційно-комунікаційної компетентності студентів, які забезпечують такі характеристики мислення: неординарність, інноваційність та адаптивність, проектний спосіб мислення, соціальний інтелект, когнітивне управління, міжкультурну компетентність, трансдисциплінарність, віртуальну взаємодію.

Для студентів необхідно створити комп'ютерно-орієнтоване освітнє середовище в закладі вищої освіти, наповнення його якісним контентом – передбачає розвиток умінь і навичок студентів правильно та творчо використовувати дані для вирішення проблем, спільно створювати освітній контент, брати участь і залучати інших учасників до реалізації проєктів на основі мобільних та веб-застосунків.

Успішність впровадження різних форм комунікації (вікі-сторінки, форуми, опитування, голосування, коментарі, персональні повідомлення, чат тощо), планування (заходи, зустрічі тощо) залежить від професійної підготовки викладачів, способу подачі навчальної інформації, врахування індивідуально-психологічних особливостей студентів, зацікавленості у використанні інтерактивних дидактичних комплексів.

Результатом формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів їхня стає підготовка до освітньої діяльності в комп'ютерно орієнтованому освітньому середовищі закладу вищої освіти, що передбачає організацію вільного доступу до освітнього контенту, формування готовності до освітньої діяльності в ньому; орієнтацію змісту освітньої діяльності на індивідуальні професійні потреби і запити здобувачів освіти; врахування суспільних запитів у процесі освітньої діяльності; стимулювання творчої, дослідницької та групової, командної роботи; упровадження інноваційних педагогічних технологій (проєктна діяльність, перевернуте навчання, веб-квест тощо) та форм навчання (ділові ігри, дискусія, мозковий штурм, тематична дискусія, «круглий стіл», майстер-клас, педагогічна студія); використання рефлексивних практик; використання інтерактивних форм педагогічної взаємодії у процесі здійснення комунікативного дискурсу; підготовку студентів до виконання нових професійних ролей у комп'ютерно-орієнтованому освітньому середовищі. Орієнтація змісту дистанційної освіти на індивідуальні професійні потреби і запити студентів ґрунтується на знаннях про форми та методи саморозвитку за допомогою відповідних інформаційних інструментів; уміння формулювати інформаційні потреби, створювати персональні інформаційні стратегії, отримувати доступ до ресурсів, аналізувати та відбирати відомості в мережі Інтернет, визначати власні потреби у налаштуванні комп'ютерно-орієнтованих середовищ; оцінювання власних потреб щодо мережних інструментів і розвитку власної інформаційно-комунікаційної компетентності.

Урахування суспільних запитів у процесі освітньої діяльності виявляється у розвитку таких навичок: уміння слухати, поважати думку опонента, висловлювати критику з метою виправлення помилок, розпізнавати прийнятну або неприйнятну поведінку опонента, конструктивно спілкуватися, бути толерантним, формулювати свої та сприймати чужі думки, долати труднощі, співпереживати, використовувати сервіси комп'ютерно-орієнтованого освітнього змісту; досягати особистих, професійних і соціальних цілей, використовуючи можливості комп'ютерно-орієнтованого освітнього середовища; підтримувати зв'язок через інтернет-спільноти.

Стимулювання творчої, дослідницької та групової командної роботи педагогічних працівників реалізується на основі розширення досвіду участі у соціальних мережах, розвитку умінь формувати повідомлення щодо освітнього контенту, проєктувати спільну діяльність, взаємодіяти з питань використання та створення онлайн-ресурсів, навичок самостійного пошуку і самостійної освітньої діяльності; особистої відповідальності кожного учасника групи, команди або спільноти; відповідальності за роботу групи, команди, спільноти в цілому.

Застосування інноваційних педагогічних технологій (проєктна діяльність, перевернуте навчання, веб-квест) та форм навчання (ділові ігри, дискусія, мозковий штурм, тематична дискусія) спрямоване на розвиток навичок комунікації здобувачів вищої освіти, адаптації до змін, розвиток стресостійкості, емоційного інтелекту, готовності і здатності ділитися з іншими інформацією про зміст і розташування освітнього контенту, володіння методикою ситуативного аналізу для вибору ІКТ, їх засобів і платформ [1, с. 97]. Використання рефлексивних практик передбачає розвиток критичного ставлення до інформації, відповідальне використання інтернет-ресурсів, уміння визначати авторство освітнього контенту, надійність джерел, рефлексія особистої власної інформаційно-комунікаційної компетентності, знання про напрями її вдосконалення [1, с. 97].

Висновки. Отже, розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності ґрунтується на використанні елементів міжнародних програм (ECDL/ICDL, Intel «Навчання для майбутнього», Microsoft «Партнерство в навчанні» та «Teach-it.net» тощо), прагне задовольнити потреби студентів. У контексті окресленої проблеми виділено відповідні методологічні підходи: системний, структурно-функціональ-

ний, діяльнісний, інтеграційний, аксіологічний, особистісно-орієнтований тощо. Здійснений аналіз науково-методичної літератури дає підстави зробити висновок, що розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності студентів доцільно здійснювати на основі дидактичних принципів, на засадах диференційованого підходу, що дасть змогу більш повно вдовольнити інформаційну потребу студентів у різноманітних освітніх проєктах та заходах.

Перспективи подальших досліджень теми полягають у поглибленні упровадження інтерактивних форм педагогічної взаємодії та розумінні можливостей комп'ютерних мереж для розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності студентів в умовах дистанційної освіти, умінні побудувати та керувати цифровим освітнім середовищем для підвищення надання якості інформаційних послуг у вищій освіті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баловсяк, Н. (2006). Формування інформаційної компетентності майбутнього економіста в процесі професійної підготовки : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04. Київ. 334 с.
2. Дубровіна, І., Оболонник, Д. (2021). Використання інформаційно-комунікативних технологій у діяльності педагога-дорадника. *Молодь і ринок*. Дрогобич. № 7-8 (193-194), липень-серпень. С. 127–131.
3. Мельник, Т., Волчкова, Г. (2021). Досвід застосування LMS Moodle при дистанційному навчанні у закладах вищої освіти. *Наукові записки* / ред. кол.: В.Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н.С. Савченко та ін. Вип. 192. Серія «Педагогічні науки». Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, С. 106–111.
4. Розсохач, С. (2013). *Від інноваційного змісту і технологій до інноваційного прогресу*. Тези доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кременчук (15.10.2013 р.) / ред. кол. І.М. Бобер, А. П. Самодрин та ін. Кременчук: ПП Щербатих. С.109 – 112.
5. Сікорський, П. (2000). Теорія і методика диференційованого навчання. Львів: СПОЛОМ. 421 с.

STUDENTS' INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCE DEVELOPMENT IN DISTANCE LEARNING

Natalia Kazakova

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Assistant Professor of Pedagogy department of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, 139 Proskurivskoho Pidpillia street, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi region, 29013, natvikt@ukr.net
ORCID: 0000-0003-0619-8663

Natalia Sivak

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Assistant Professor of Pedagogy department of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, 139 Proskurivskoho Pidpillia street, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi region, 29013, natali.sivak76@gmail.com
ORCID: 0000-0003-2605-1781

Stanislav Rakhmil

junior research fellow, R&D section of information-psychological warfare, R&D department of information-psychological and military-technical research, R&D Center, Kyiv, Ukraine, 81 Mykhailo Lomonosov street, Kyiv, 03680, rakhmilstanislav@gmail.com
ORCID: 0000-0003-1637-7649

Iryna Dubrovina

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate professor of the Department of Pedagogy of the National Pedagogical University named after M. Drahomanov, research associate of the V. I. Vernadskyi National Library 02000, Kyiv, str. Pyrogova, 9, iradubrovina@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6676-4789

This article examines forms and methods of distance learning, approaches to the organization of interactive interaction for participants in the educational process. The ways for students' informational and communicative competence development in the higher education have been studied, the importance of information technologies and Internet resources for solving digital education tasks has been demonstrated. The practicability and effectiveness of methodologically motivated use of educational information tools for the purpose of students' digital media literacy have been analyzed. The relevance of the article lies in identifying the students' needs as well as determining trends in the use of digital tools. It was found that students' information and communication

competence development requires the implementation of the following: ensuring the quality education system based on effective management and a productive educational process; creating a computer-oriented educational environment of an educational institution, providing it with high-quality content, preparing students for educational activities in a computer-oriented educational environment of the institution, orienting the content of educational activities to the individual professional needs and requests of students, stimulating creative, research and group, team work as well as the use of reflective practices. The organization of free access to the educational content of a computer-oriented educational environment and formation of readiness for educational activities requires a thorough understanding and knowledge of the role and opportunities of information society technologies in social life and professional activity by students; combination of traditional learning tools with online ones, value awareness; understanding the risks of the online educational process, identifying technical problems using digital devices and applications in a computer-oriented educational environment. The development of a methodological system for the formation of students' informational and communicative competence becomes a task of modernization and informatization of higher education.

Key words: distance learning (education), information technologies, information and communication competence, educational platforms, international programs, media literacy.

REFERENCES

1. Balovsiak, N. (2006). Formation of the future economist' information competence in the professional training process. Candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
2. Dubrovina, I., Obolonnyk, D. (2021). The use of information and communication technologies in the teacher-counselor activity. *Molod i rynok*, 7-8 (193-194), Drohobych, pp.127-131 [in Ukrainian].
3. Melnyk, T., Volchkova, H. (2021). The LMS Moodle using experience for distance learning in higher education institutions. *Naukovi zapysky* (pp. 106-111). Cherkasov, V.F., Radul, V.V., Savchenko, N.S. et al. (Ed.). Issue 192, ser. "Pedagogichni nauky". Kropyvnytskyi: EPD of Volodymyr Vynnychenko CUSPU [in Ukrainian].
4. Rozsokhach, S. (2013). *From innovative content and technologies to innovative progress*. Abstracts of papers of the All-Ukrainian scientific and practical conference (pp. 109-112). Bober, I.M., Samodryn, A.P. et al. (Ed.). Kremenchuk: PE Shcherbatykh [in Ukrainian].
5. Sikorskyi, P. (2000). The theory and methods of differentiated education. Lviv: SPOLOM [in Ukrainian].

Стаття надійшла 01.06.2022